

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
INSTYTUT PEDAGOGIKI, KUJAWSKA SZKOŁA WYŻSZA WE WŁOCŁAWKU
(POLSKA)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
SPOŁECZNYCH I HUMANISTYCZNYCH AKADEMIA KUJAWSKO-POMORSKA W BYDGOSZCZY
(POLSKA)
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VI Міжнародної конференції

16 листопада 2023 року

***м. Київ
КНУБА***

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 16 від 22 грудня 2023 р.)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VI Міжнародної конференції (16 листопада 2023 року). – Київ: ЦП «Компринт», 2024. – 562 с.

ISBN 978-617-8171-03-2

У матеріалах VI Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

ISBN 978-617-8171-03-2

© КНУБА, 2024

УДК 37.01:378

*Красильник Юрій Семенович,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри професійної освіти
Київського національного університету будівництва і архітектури;
Бондарук Богдан Юрійович,
здобувач вищої освіти академічної групи ПНБ-22
Київського національного університету будівництва і архітектури*

**ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ
ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА
(БУДІВНИЦТВО ТА ЗВАРЮВАННЯ)»**

Актуальність дослідження. Сучасне суспільство вимагає від педагогів професійного навчання не лише знань у своїй галузі, але й вміння ефективно спілкуватися зі здобувачами освіти та іншими учасниками освітнього процесу. Комунікативна компетентність передбачає здатність до якісного сприйняття і передачі інформації, встановлення позитивних взаємин і розв'язання педагогічних конфліктів. Таким чином, дослідження процесу формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання є актуальним завданням у сфері освіти.

Метою даного дослідження є вивчення процесу формування комунікативної компетентності у майбутніх педагогів професійного навчання, виявлення основних чинників, що впливають на цей процес, розробка моделі формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання за освітньою програмою «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)» та рекомендацій для підвищення ефективності навчання в даному напрямі. Для досягнення поставленої мети використано такі методи дослідження: аналіз наукової літератури та освітніх програм підготовки майбутніх педагогів, педагогічне спостереження; рефлексія

власного досвіду у процесі вивчення різних навчальних дисциплін, зокрема «Риторика» (усвідомлення зростання знань, навичок та вмінь задля створення та подачі переконливих інформаційних повідомлень, а також отримання важливих уроків щодо впливу мови та жестів на аудиторію) та «Комунікативні аспекти педагогічної діяльності» (відчуття постійної потреби у саморозвитку навичок аналізу та критичного мислення при обговоренні складних питань, спілкування конструктивно та ефективно в групових обговореннях та ділових ситуаціях). Завдяки цим та іншим навчальним дисциплінам набуваються не лише теоретичні знання, але й уміння, які відчутно покращують комунікативну компетентність, сприяють особистому та професійному розвитку.

Основні результати дослідження. Н. Арістова [1] під комунікативною компетентністю майбутніх учителів розуміє здатність особистості ефективно організовувати професійне спілкування з іншими учасниками комунікативного процесу, працювати в команді, розв'язувати конфліктні ситуації, адекватно сприймати себе у спілкуванні під час комунікативної взаємодії та швидко засвоювати нові форми комунікативної поведінки. Структуру комунікативної компетентності, на думку дослідниці, складають чотири взаємопов'язані компоненти, зокрема, мотиваційно-ціннісний, когнітивний, процесуальний і результативно-рефлексійний. Мотиваційно-ціннісний компонент передбачає наявність у майбутніх учителів позитивної мотивації, ціннісних орієнтацій та стійкого прагнення до конструктивного спілкування з колегами, батьками та учнями. Когнітивний компонент включає здобуті теоретичні знання (з граматики, риторики, психології успіху, мовної культури тощо) та практичні вміння майбутніх учителів (співпрацювати з партнерами, висловлювати та обстоювати власну думку, дослуховуватися до думки співрозмовників). Процесуальний компонент схарактеризовано Н. Арістовою організаторськими й комунікативними вміннями майбутніх учителів, результативно-рефлексійний – здатністю майбутніх учителів до рефлексії.

Г. Тимошко [6] визначено важливі аспекти, які лежать в основі формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів у процесі підготовки до професійної діяльності в інклюзивному середовищі, а саме: мистецтво педагогічної діяльності, культура ділового спілкування, тайм-менеджмент педагога, здоровий спосіб життя педагога, культура організації робочого місця, організація ведення планування, емпатія педагога та ін.

У цьому контексті важливим є побудова особистісного підходу як ефективної суб'єкт-суб'єктної взаємодії в освітній практиці, реалізація якого передбачає створення дієвих умов для самореалізації здобувачів вищої освіти, побудови персоналізованого навчання [5].

На думку Н. Ковальської [2], рівень сформованості комунікативної компетентності залежить від мети оволодіння мовою, інтересів і мотивації студентів, видів комунікативної діяльності, обраних ролей тощо. А комунікативна компетентність поєднує різні види компетенцій, опанування якими є необхідною умовою для забезпечення ефективного процесу професійної комунікації.

І. Когут [3], на основі результатів дослідно-експериментальної роботи з упровадження методики формування професійно-педагогічної комунікативної компетентності майбутніх учителів, робить висновок про нагальну потребу у доповненні змістового, і операційного компонентів діючих курсів, таких як загальна психологія, загальна педагогіка, методика викладання, що створює необхідні умови для впровадження у практику сучасних закладів освіти тренінгових технологій розвитку у здобувачів комунікативної компетентності.

С. Костюк [4] розроблено, обґрунтовано й експериментально перевірено методику розвитку компетентностей міжкультурної комунікації в умовах закладу вищої освіти (включає моделювання ситуацій спілкування, розвиток навичок спілкування, здатності вибудовувати стратегію взаємодії, попереджувати конфліктні ситуації; створення повідомлень з урахуванням особливостей поведінки, культурних цінностей та можливої реакції співрозмовників; розвиток умінь логічно оформлювати власні думки,

добирати виражальні засоби мови), приділено увагу формуванню умінь і навичок порівнянню культурологічного матеріалу задля розвитку соціокультурної обізнаності, позбавлення соціокультурних стереотипів, запобігання непорозуміннь і конфліктних ситуацій спілкування.

Аналіз змісту означених праць вчених дає можливість виокремити відповідні компоненти формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання за освітньою програмою «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)»: мета даного процесу, його педагогічні умови, технологія та результат формування комунікативної компетентності (рис.1).

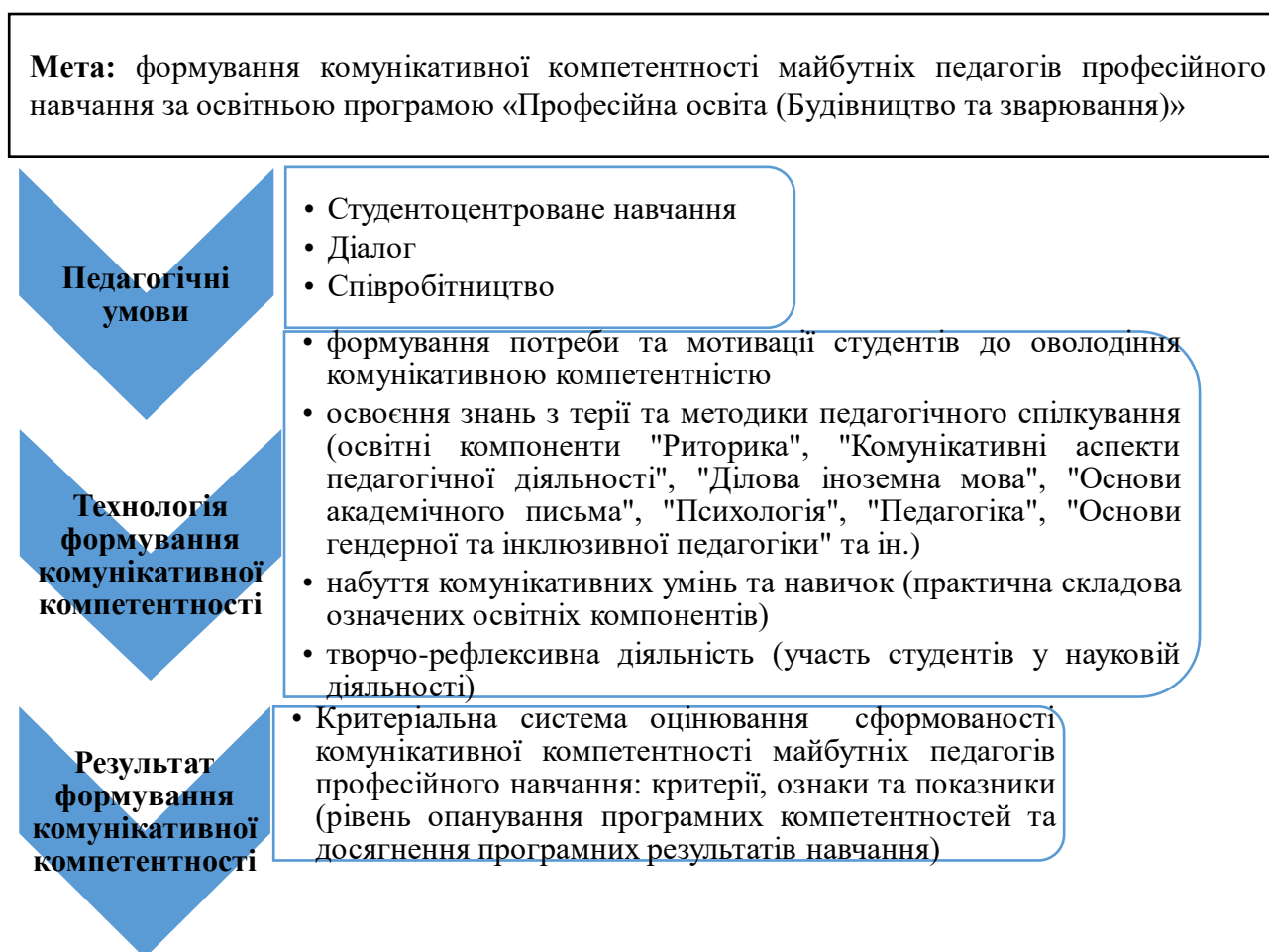

Рис. 1. Модель формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання за освітньою програмою «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)».

На наш погляд, результат формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання за освітньою програмою

«Професійна освіта (Будівництво та зварювання)» повинен включати в себе декілька ключових аспектів:

володіння педагогічними навичками спілкування, включаючи вміння активно слухати, створювати доброзичливу атмосферу та адаптувати комунікативні стратегії до потреб здобувачів вищої освіти;

розвиток навичок невербального спілкування, таких як жести, міміка, тон голосу та інші засоби виразності, які впливають на ефективність комунікації;

вивчення психологічних аспектів спілкування, включаючи розуміння психологічних потреб та особливостей студентів;

розвиток навичок вирішення педагогічних конфліктів;

розуміння факту міжкультурності спілкування.

З метою підвищення ефективності навчання в контексті формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання суб'єктам освітнього процесу, на нашу думку, доцільно приділяти увагу:

підвищенню ролі практичних занять (ретельне планування різних ситуації спілкування та зворотного зв'язку);

організації педагогічних тренінгів, спрямованих на розвиток комунікативних навичок;

аналізу відео та аудіозаписів навчальних занять, надаючи конструктивні рекомендації студентам для поліпшення їхньої комунікативної поведінки;

підтримці у студентів звички до саморефлексії та самооцінки комунікативної діяльності;

міжкультурним аспектам спілкування, аналізу студентами різних культурних проявів;

використанню сучасних методів навчання для спільної освітньої діяльності, розвитку комунікативних навичок студентів;

створенню атмосфери відкритості та заохочення студентів до висловлювання власних думок та ідей.

Завдяки системному підходу до формування комунікативної компетентності, впровадженню відповідних методик та підходів в освітній процес, майбутні педагоги професійного навчання за освітньою програмою «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)» зможуть створювати сприятливу навчальну атмосферу, ефективно взаємодіяти зі здобувачами освіти та сприяти їх особистісному розвитку.

Список використаних джерел

1. Арістова Н. О. Комунікативна компетентність майбутніх філологів : сутність, зміст, структура. Вісник Національного авіаційного університету. 2017. Вип. 2(11). С. 9–15.

2. Ковальська Н. А. Формування професійної та комунікативної компетентності майбутніх фахівців. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6151/1/Формування%20професійної%20та%20комунікативної%20компетентності%20майбутніх%20фахівців.pdf> (дата звернення: 10.11.2023).

3. Когут І. В. Методика формування професійно-педагогічної комунікативної компетентності майбутнього вчителя: дослідно-експериментальна робота. Молодий вчений. 2015. № 7(22). Частина 2. С. 53–56. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/7/45.pdf> (дата звернення: 10.11.2023).

4. Костюк С. С. Розвиток компетентностей міжкультурної комунікації студентів-іноземців на основному етапі навчання української мови: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Державний вищий навчальний заклад «Криворізький державний педагогічний університет». Кривий Ріг, 2018. 292 с. URL: <https://core.ac.uk/download/185262263.pdf> (дата звернення: 06.11.2023)

5. Красильник Ю. С. Концептуальні основи персонідидактики вищої школи. Збірник наукових праць «Військова освіта» Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2020. № 1(41). С. 181–190. URL: <http://znp-vo.nuou.org.ua/issue/view/12366> (дата звернення: 10.11.2023).

6. Тимошко Г. М. Формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів у процесі підготовки до професійної діяльності в інклюзивному середовищі. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. 2020. Том 162. № 6. С. 143–147. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/189/205> (дата звернення: 05.11.2023).

УДК 37.01:378

*Красильник Юрій Семенович,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри професійної освіти
Київського національного університету будівництва і архітектури;*
*Бородін Андрій Олексійович,
здобувач вищої освіти академічної групи ПНБ-21
Київського національного університету будівництва і архітектури*

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ВИБІР ПРОФЕСІЇ

Соціальні мережі стали невід’ємною частиною нашого повсякденного життя. Коли йдеться про вибір професії, соціальні мережі можуть відігравати значну роль у формуванні процесу прийняття рішення. Соціальні мережі надають доступ до великої кількості інформації про різні професії, включаючи опис посад, необхідну кваліфікацію та очікувану зарплату. Ця інформація може допомогти людям прийняти обґрунтовані рішення щодо їхнього майбутнього кар’єрного шляху та навіть може стати вирішальним фактором у прийнятті рішення про наймання на завершальній стадії відбору.

Окрім інформації про різні професії, соціальні мережі також можуть впливати на вибір професії. Дослідження показали, що соціальні мережі можуть впливати на поведінку споживачів і прийняття рішень [2]. Подібним чином соціальні мережі можуть впливати на сприйняття людиною різних

<i>Корчова Галина Леонідівна, Почка Костянтин Іванович</i> PERSONALIZED LEARNING AS A SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL PROBLEM IN VOCATIONAL EDUCATION	179
<i>Корчова Галина Леонідівна, Чулінда Людмила Іванівна</i> BASIC PRINCIPLES OF PERSONALIZED LEARNING IN VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING	186
<i>Коханець Анна Сергіївна, Телебенєва Єва Олександрівна</i> ОСОБЛИВОСТІ УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ РЕПУТАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	190
<i>Красильник Юрій Семенович Бондарук Богдан Юрійович</i> ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА(БУДІВНИЦТВО ТА ЗВАРЮВАННЯ)».....	195
<i>Красильник Юрій Семенович, Бородін Андрій Олексійович,</i> ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ВИБІР ПРОФЕСІЇ	201
<i>Красильник Юрій Семенович, Джуєс Максим Сергійович</i> ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	204
<i>Красильник Юрій Семенович Кохан Вікторія Русланівна</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ	210
<i>Красильник Юрій Семенович, Луценко Олександр Петрович</i> ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ	215
<i>Красильник Юрій Семенович, Науменко Сергій Васильович</i> ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА (БУДІВНИЦТВО ТА ЗВАРЮВАННЯ)» В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	221
<i>Красильник Юрій Семенович, Неженець Дарія Ігорівна</i> ПЕДАГОГІКА ТАНЦЮ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	229

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

VI Міжнародної конференції

(Київ, 16 листопада 2023 року)

Підписано до друку 04.01.2024 р.

Видавець ФОП Ямчинський О.В.

03150, Київ, вул. Васильківська, 32

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 6554 від 26.12.2018 р.

Формат 60×84/16. Наклад 100 пр. Ум. друк. арк. 36,8. Зам. № 05-8.

Виготовлювач ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ»

03150, Київ, вул. Васильківська, 32

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 4131 від 04.08.2011 р.